

შ ი ნ ა ა რ ს ი :

1. მერცხალს.—ლექსი შ. მღვამელისა 3:
2. ბელურას სიზმარი.—ეუელიუოსი 5
3. თამრიკოს ავადმყოფი.— დ. დეკანოზიშვილისა . . . 10
4. გომბეშო.—გერ. ვაგნერიდგან, თარგმ. ინ-ანისა . . . 16:
5. ორეტის ამბავი.—დასასრული 19:
6. გახართობი.— 21

ამ წლის პირველ იანვრიდგან „ნაკადული“ გამოდის ახალის რედაქციით.

რ ე დ ა ქ ც ი ი ს ა გ ა ნ :

უმორჩილესადა ვსთხოვთ გარეშე თანამშრომლებს, დაწერილებით აღნიშნონ ხოლმე ნათარგმნსა და გადმოკეთებულს მასალაზედ, საიდან არის აღებული; აღნიშნონ ხოლმე აგრეთვე ავტორი და წიგნი ან ჟურნალი, რომელშიაც დაბეჭდილი იყო. თუ ჟურნალიდან არის გადმოღებული, მაშინ—წელიწადი და № გამოცემისა, ვთხოვთ ამასთანავე თავიანთი ნამდვილი ადრესიც მიაწერონ ხოლმე, რომ საჭიროების დროს რედაქციას დაკითხვა შეეძლოს.

ხელის მოწერა შეიძლება:

რედაქციაში და „წერა-კითხ. გამ. საზოგადოების“ კანცელარიაში. ქალაქს გარედ ზეენს აგენტებთან **ბაძოში**: ანეტა ევანიასთან და ნ. დეკანოზიშვილთან; **ქუთაისში**: „კოლხიდის“ საზოგადოებაში, კნ. ბარბარე წერეთლისას და ანნა დადეშქელიანთან; **ბათუმში**: მარიამ ელიაევასთან, და კნ. სოფიო ნაკაშიძესთან; **სუხუმიში**: კნ. ტერეზია შერვაშიძესთან და ნიკო თავდგირიძესთან; **ახალციხეში**: გრიგოლ ქიქოძესთან; **თელავში**: ქეთო ხარაფიშვილთან; **ზორში**: თამარ ჭ ნინო ლომაურებთან ჭ კნ. ელენე ერისთავისას; **ფოთში**: კნ. ვლადიმერ სვიმონის ძე აბაშიძესთან; **ზიბათურაში**: ირაკლი დეკანოზიშვილთან; **სახხვირაში**: ყარამან ჩხვიძესთან; **ბაქვანში**: მარიამ ფაველენიშვილთან.

„ნაკადულის“ შარშანდელი მთელის წლის ნომრები იყიდება **3** მანეთად

მეჩსხალს.

არგი რამ ხარ, გაზაფხულის
მოჭიკჭიკე მარდო გზირო;
ჩემი სული, ჩემი გული
მეუბნება — შენ გიმზირო!

—
მართალია, აქამდისინ
ზამთრის სუსნი გვაძინებდა,
მაგრამ, ჩემო ფრთავოაქაძე,
იმის ძლას ვინ დანებდა?!

—
ეგ შენი ხმა მოკლრიალე
გაზაფხულის სსიუს უძღერდა,
ზაწაწინა მკვარ მკერდში
მისთვის დიდი გული სძკერდა.

—
როცა ვიუავ ისევ ბაღლი
და დაურბოდი ციქციქითა,
ა იმ დღიდან გაზაფხულსა

შენ ჩამძახდი ჭიკჭიკითა.

მე ურმა ვიუხვ, არ მესმოდა,
მხოლოდ დედა ტეობულობდა
ჩემს გაზრდას და შენს გასაფხულს,
ის ხატის წინ ღოცულობდა.

კოპწია, ფრთა ჩანასკეულო!
ვხედავ, ვხედავ, გასაფხულდა,
მე ჩემს მშობელს გავესარდე,
და შენ ნატვრა ავისრულდა!..

შ. მღვიმელი.

ბელურას სიზმარი.

რე-მარე თოვლში გასვეულია, უველაფერი თეთრად ბჭევერიალებს. სკები დატვირთულან თოვლის ბარდანებით და სულ აღარ ჩანან. შავად გამოიყურება მხოლოდ მათი ძირები. ცა მოწმენდილია, და საშინელი სუსსი დგას. ცივა... უინავს... აღარაფერი მოძრაობს. ბუნებას ღრმად სძინავს. არსად ჩანან არც ფრინველები და არც ოთხფეხნი. სიცვიეს უველა დამალვია და, ვისაც სად მოუსწვრია, იქ შეუბრებულა. ადამიანიც ჩაკეტულა თავის სხსლში და თბილს ბუხარს მისჯდომია. ბელურა ჩიტებიც-კი სადღაც დამალულან. აკერ მხოლოდ ერთი ბელურა საბძლის დერეფანში ერთს ძალდა გადებულს ჯოსხედ დამჯდარა, ბუძბული აბურძკვინა, თვალები დახუჭული აქვს და რაღაც ოცნებას მისცემია. დღეს დილიდანვე თუძცა ძალიან ციოდა, მაგრამ ის თავის ამხანაგებით კარვა სანს დანაზარდობდა. არ შეუძინდენ სიცვიეს. ბელურებს სიცვიისა ძალიანაც არ ეძინანთ. დაფრინავდენ სან საბძლის წინ, სან ესო-

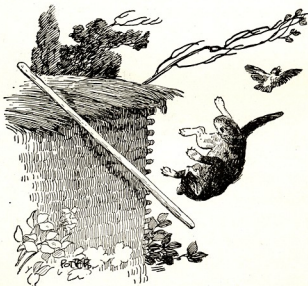

ში, ეკებდნენ საჭმელს, დაბნეულს მარცვლებს. მაგრამ ბევრი ვერაფერი იზოვნეს და თითქმის სულ მძივრები დარჩნენ. ვეველ-გან თოვლია, ჭიალუაც აღარსად არის... რა უნდა ქნან ამ დროს საწყალობა ბელურებმა?..

„ეჰ, უბედურები ვართ, უბედურები!..“ ფიქრობდა თავის-თვის ბელურა: „ნეტავი იმათ, ვინც თბილ ქვეუბნებში მიდიან 'ხამთრობით! ასლა იმათ საჭმელიცა აქვთ და სასმელიც და არცა სცივათ. აი თუნდ მერცხლები. დადგა თუ არა შემოდ-გომა, ისინიც გაუდგნენ გზას თბილ ქვეუბნისკენ. მართალია, მკზაფრობა სასიფათოა, ბევრი უბედურება ხდება, გზაში ბევრი ფრინველი იხოცება, მაგრამ განა ბელურებს-კი ცოტა სი-ფათი მოკლით? ვეველა მათი მტურია: ჰატარა ბიჭები ისე არ გაივლიან, რომ ქვა არ დაუმიზნონ. კაკანათები? მასეები? ეჰ, ამკებს ნულარ იტყვიით... ვვაკები, კაჭკაჭები, ჩხიკვებიც-კი არ დაგვსოვავენ. მაგრამ ვეველსეღ ძალიან კატისა გვეშინია, მუ-ტად ვერბა და ადვილად მოგვეპარება ხოლმე. მაგრამ მტრებს კიდევ გაუძლებდით, რომ ერთმანეთში მანაც ჩსუბი არ ვიცოდეთ და მძურად ვცხოვრობდეთ. სულ უბრალო მიხე-სია საჭირო, რომ ჩსუბი მოგვივიდეს. შეიქნება ერთი ალია-ქოთი, დავი-დარბა და ბოლოს ძლივს გაუმეუღდებით ხოლმე. აი, ძაგალითად, დღეს, აბა რაზედ მოგვივიდა ჩსუბი მე და „ბლინმა“-ს? ძალიან თავი მოაქვს, გაბიბინძება და ჰკონია, რომ იმისთანა ქვეუბნაზედ აღარავინ არის. სწორედ ამ ჯოს-სეღ ვიჯექი. ბევრი სხვა ჩიტებიც ისხდნენ. „ბლინმა“-ც მო-ფრინდა და ჩემ გვერდით დაჯდა. თუძცა ადგილი ბევრი იყო, მაგრამ „ბლინმა“ განკებ მომაწვა. „ცოტა იქით მიიწიეო“ და თან თავში ნისკარტი ჩამარტვა. მე გული მომივიდა, ვე-ღარ მოვითმინე და ერთი ჩემებურად ჩავუთავაზე. წავიკიდებით; კარგა ხანს ვწეწეთ ერთმანეთი. ბევრი ბუმბულიც ვაგლიჯეთ. ჩსუბში სუვეველაფერი დაგვაგვიწვდა. ბოლოს ორივენი ძირს

ჩავეცივდით და მურია ძაღლს, რომელიც იქვე ჩვენს ქვეშ თი-
ვაზედ იწვა, ზედ თავზედ დავეცით. მურია დაფაცურდა, ზვეს
ზედ წამოსტა, ზირი გააღო და დაპაირა ჩვენი დაჭერა, ძაგ-
რამ კიდევ კარგი, ძაღუ გონს მოვედით და თავს ვუშველეთ.
უჭ-უჭ-უჭ!.. რა ცივა... და ძაღიანაც მშინან!.. ას, ნეტა ესლა
ორიოდუ ფეტვის, ან ჰურის მარცვალი მანჯინა!.. ნწ...ნწ...
ნწ... რა გემრიელი იქნებოდა!“ ასე ფიქრობდა კარგა ხანს
ჩვენი ბელურა და ამასობაში ჩაქინა. საკვირველი სიზმარი
ნახა: წარმოიდგინეთ, ვითომ ზამთარი აღარ არის. ველ-მინ-
დორი მშვენვირად ამწვანებულა და ბელურაც თავის ამხანაგე-
ბით მინდორში დანაჯარდობს. იქ ბევრი ჰეპელები და ჭიები
დაიჭირეს და ბევრიც ითამაშეს. იქიდან ასლა ბადისკენ გას-
წიეს. ჯერ აღუბლით ზირი ჩაიტკბანურეს, მერე ნახეს, რომ
ერთ სეს ძლიერ ბევრი ჭიები დასვეოდა.—არიქათ, ვეცნეთ ამ
ჭიებს, თორემ სეს სულ გააფუჭებენო.—დაესივნენ ვველანი და
ზოგი შეჭამეს, ზოგიც დასოცეს. ამ დროს ერთმა ჩიტმა მო-
იტანა ამბავი, რომ იქვე მასლობლად, გზაზედ, ბევრი მარცვ-
ლებია დაბნეული, და აბა წავიდეთ შევექცეთო. წავიდნენ ვვე-
ლანი და დაუწვეს მარცვლებს კენკა. ბევრი სიმღერა და მხი-
არულება ჰქონდათ. ჩიტები თანდათან ემატებოდნენ. ამ დროს
მოვიდა მთელი გუნდი სსვა ჩიტებისა. იქაურობა გაივსო ჩი-
ტებით. დმერთო ჩემო, რამდენნი იყვნენ! ღობეები, გზა, მინ-
დორი, ხეები სულ სავსე იყო ჩიტებით. ვველგან ჩიტები ისხ-
დნენ. ვველას ნისკარტით წითელი ებუახო ეჭირა. აჰ, რა მშვე-
ნიერი სურათი იყო: არე-მარე სულ წითლად ბიბინებდა. მღე-
როდნენ: „გაბუმარჯოს ჩვენს ერთობასო“ და ბუნების მშვენი-
ერებას შეჭმაროდნენ. უცებ გზაზედ გამოჩნდა რაღაც უცნაური
და სასიხლარი ნადირი. ნადირი ვაბრაზებული დაერია ჩიტებს.
ჩიტებიც მიესივნენ და დაუწვეს ცემა. ზოგი თავში სცემდა, ზოგი
თვალებში, ზოგი ეურებს სწევდა, ზოგი—კუდსა. ბოლოს ნადირი

ძირს დაეცა ზე ერთხანს ასე ძვედარსავით ეგდო. მერე უცბად ეველია ფერი შეიცვალა. ნადირი ფეხსეუდ ადგა. ეველანი გაფრინდნენ. დარჩა მარტო ჩვენი ბელურა. თითქოს ფეხები მიწაზე მიკრული აქვსო, ბევრი ეცადა, მაგრამ ვერ მოახერხა გაფრენა. მიძით გული უსკდება და, ნადირი-კი თანდათან უახლოვდება. უცებ ნადირმა ზირი გააღო და გამოეყენა ბელურასკენ. ბელურა აკანკალდა, შესტა და გამოეღვიძა. გააჩევიტა თვალები და ნახა, რომ მას ეპარებოდა ხუადი კატა. კატა ჯოსზედ გადასულიყო და ხელ-ხელა უახლოვდებოდა. ვიდრე ბელურა მოი-

ფიქრებდა გაფრენას, უცებ ჯოსი დაუირავდა და ძირს ჩავარდა. კატას მიწაზედ ტუპანი მოსძვრა, ჩიტო-კი გაფრინდა. ამ სმაურობაზედ გამოეღვიძა მურიას. დაინახა თავის მტერ-მოუვარე კატა და უფით გაეყენა მისკენ. შეიქმნა ერთი ალი-აქოთი, ფხაწა-ფხუჭი. ბოლოს, როგორც იყო, კატა ავარდა

ბომბსედ და იქ ძლივს გადაირჩინა თავი. მაგრამ მურიან მანინც არ
 ეშვებოდა. დაცუსქდა უკანა ფეხებსედ და გაბრაზებულად მკვებუ
 რებდა:—სულ სომ მანდ არ იქნები, სომ უნდა ჩამოსვიდეო.—
 სწორედ კატის ბედსედ, ამ დროს რაღაც სმაურობა მოისმა,
 და ჩვენი მურიანც იქით გავექანა ევფით. კატა მაშინვე ჩამოსტა
 ბომბიდვან და სადღაც მიიძალა.

უიელიყო.

თამრიკოს ავადმყოფი.

ერთ მოქმედებიანი საბავშვო ჰიესა-სუმრობა.

მომქმედნი პირნი:

თამრიკო	—	9 წლისა.
ვახტანგი	—	10 წლ. მისი ძმა.
შალვა	—	12 წლ. მათი ბიძაშვილი.
ძიძა.		

(სცენა წარმადგენს ჰატარა ოთახს. მარჯვენა და შუა კედელში კარებებია დაუოღილი. მარცხენა კედელთან დაბალი შკაფი დგას, სადაც თამრიკოს მურაბები უდგა. შუა ოთახში მაგიდა დგას. მაგიდაზედ საბავშვო სათამაშოებია აწყობი; მათ შორის მათეულის სკამ-ლოკინია, რომელზედაც თამრიკოს დედოფლა წვეს).

გამოსვლა პირველი.

თამრიკო.

თამრიკო. (მარტოა. შემოირბენს ბალიდან). უჭ, დამცხა! რამდენი ვირბინე! ჩემი დედოფალბაკი სულ დამხავიწება. საწუხალი, უჩემოდ მოიწეუნდა. (მაირბენს მაგიდასთან და დედოფალბას სელში ბილებს) უკაცრავად, კენაცვალე, მარტოდ-მარტო დაგტოვე. სომ მანატეებ, ჩემო დარეჯან? (აღერსით) ლა ვენა, ლა ცემი ბლბლია, ჰეჰელამ გამიტყუილა!

დაგწყველოს დმერთმა, ლა ლამაზი ლამა ხალ! (აკოცებს, შემდეგ გულმტკივნეულად ჰკითხავს). სომ არ გემინება, დარიკო? ჰა, არ გემინება? მე რომ მოვედი, გემინა და აღარ გამოგაფხინებ, დაიძინე. (სელით ოთასში ატარებს, არწევს და თან ნანას უძღერს). იავ-ნანა, ვარდო-ნანა, იავ, ნანინაო; დაიძინე, გენაცვალოს, შენი თამარიკო. (კედლამდის მივა, უკან გამობრუნდება და ამ დროს დედოფალს კედელსედ თავს მიასლევეინებს უცაბედად.) ვაიძე, დედილო! თავი გაუტუდა მკონი... თვალები დასუჭა, კვდება! (ამ უვირილსედ ვახსტანგი შემოვარდება).

გამოსვლა მეორე.

თამარიკო და ვახტანგი.

ვახტანგი. რა იყო, რა გაღრიალვებს?

თამარიკო. ჩემი დედოფალა კვდება, ვახტანგ! თავი კედელს მიარტუა...

ვახტანგი. მერე მაგისტვის რა გაღრიალვებს?

თამარიკო. როგორ თუ რა მაღრიალვებს?! თავი მიარტუა კედელს, კინაღამ სელში მომიკვდა. შენი უტვინო და გამოფიტული ბზრიალა სო არ გკონია, დღეში ორმოცჯერ რომ მიასლევეინებ სოლმე თავს და მინც არა სტკივა-რა! იმას თავში არაფერი უურიბა და იმიტომ არა სტკივა. განა ესეც ის არის?!

ვახტანგი. (აძუბად) ჩემი ბზრიალა რა შენი სელ-წამოს საკრავია? ან როგორ ბედავ, რომ შენს რეტანს და მართლაც რომ უტვინო დედოფალს ჩემს ბზრიალას ადარებ. ეკ სმასაც არ იღებს და არც ადგილიდან იძვრის და აბა, ჩემს ბზრიალას შესედე ერთი, როგორი პროწრალი და სიმღერა იცის. ისე ცეკვავს, რომ ნამდვილი მოლექურე გეკონება. დიდი რამ მოხდება, თუ შენი ქაჩალი დედოფალა რამეს იტყენს!

თამარიკო. ქახალი რად იქნება! შენ ეი! ქახალი შენ თითონ ხარ.

ვასტანგი. მამ რა არის? ერთი თმაც აღარ აქვს, სულ ფისომ დაბვლიჯა გუშინ-წახ. აბა უნახე. (იღიმება).

თამარიკო. მე ნახანცა მაქვს და გათავებულაც. მთელი დღე სელში მიჭირავს და ვერ შევამჩნევდი, თუ ქახალი ეოფილიეოს? გულ-წახსული არ იეოს, განვენებდა სეირს, მაგრამ დრო იპოვე და დასცინი განა?

ვასტანგი. აბა ერთი მანვენე, რა ქეცი ამოუვიდა შენს დედოფალს?

თამარიკო. რა დროს სუძრობაა, რა ვქნა! აქ სემი დედოფალ ლამის სელში მომიკვდეს, და ეს კი მასხარობს.

ვასტანგი. კარგი, ჭო, მეცნიერო, მანვენე. (იცინის).

თამარიკო. (დედოფალს ვასტანგს მისცემს) შენ ხომ, ერთი სიტყვით, თავი გისკდება სიბრძნით.

ვასტანგი. (თმებს აუწეწავს დედოფალს) უჭ, რა ბინძურად გეოლია. (ემშაკური ღიმილით) თავი არც ერთხელ არ დაგიბანია ამისთვის? თუ გინდა, ესლა დავბანოთ, სისწლიც მოეცლება.

თამარიკო. (სიტყვას ბანზედ აუკვდებს) ხომ არ მოკვდება, ვასტანგ?

ვასტანგი. (ისიც სიტყვას ბანზე აუკვდებს) სსვა არა იეოს-რა, სიბინძურე კაცისთვის მეტად მანებელია, მეტადრე ავადყოფისთვის.

თამარიკო. (ისევე) მალიან ხომ არა აქვს გატყესილი? ხომ არ მოკვდება?

ვასტანგი. (ვაბრახებული). მოკვდება და მოკვდეს!

თამარიკო. მოკვდეს რა!.. შენ სემი დედოფალა უბრალო რამკი ნუ გკონია.

ვასტანგი. მოსაკვდომი უნდა მოკვდეს, მამ რა გკონია?

თამრიკო. (განსწილებული) რათა რა? თუ კარგია, შენი ბზრიალა მოკვდეს. (ატირდება) მე რო? შენი „ბუსრების მშენებელი“ ვსთქვა მოკვდეს მეთქი, გაიმება? თუ კარგია, ის მოკვდეს. ფინთო, ეშმაკო! (დედოფალას სელიდან წაჭკლეჯს).

ვასტანგი. (აჯავრებს) მოკვდეს, მოკვდეს შენი დედოფალა! რის მაქნისია? სანაკვეში უნდა გადავაგდო ამაღამ. (გარედ გავარდება).

თამრიკო. (ტირილს უმატებს) დამესენი მეთქი... (შემოდის ძიძა).

გამოსვლა შესაბუ.

თამრიკო და ძიძა.

ძიძა. რა გატირებს, გენაცვალოს შენი ნენეი?

თამრიკო. ვასტანგმა, შენი დედოფალა მოკვდესო.

ძიძა. ი-ი-ი, ქაჯან, რა უურს უგდებ, ის სულელია.

თამრიკო. აი, ძიძა, ჩემს დედოფალას თავი გაუტედა.

ძიძა. აბა, გენაცვალე, სადა?

თამრიკო. (თმებს გაუშლის დედოფალას და ძიძას აჩვენებს) აი, დასე!

ძიძა. უი, ქა! რა მიენ განტესია.

თამრ. აღარ მორჩება?

ძიძა. რა ვიცი, გენაცვალე, მე „დოქტორი“ არა ვარ და!

თამრ. მამ მოკვდება? (ტირილს აზირებს).

ძიძა. (უცხად წამოიძახებს) არა, ქა, სასიკვდილო რა სჭირს, ჯვარიმც სწერია.

თამრ. (დამშვიდდება) მამ ექიმი მორჩენს, განა?

ძიძა. მა რის ექიმა, თუ მაგისტანა ავადმყოფებსაც არ მორჩენს.

თამრ. მამ კარგი! (თამრიკო გარედ გარბის, ძიძა უკან მისდევს და მისძახის: „დაიცა, თამრიკო, სად მისვალ, ქაჯან?“)

მარჯვენა კარებით გადინან ორივენი. შემდეგ ვასტანგი და შალვა შუა კედლის კარებით შემოდინან ფეს-აკრებით)

გამოსვლა მეოთხე.

ვასტანგი და შალვა.

ვასტანგი. (ფეს-აკრებით შემოვა, აქეთ-იქით მიიხედ-მოიხედავს) შემოდი, არაფერ არის...

შალვა. იქ ველარ შეტეოდი? (შემოდის).

ვასტ. ესლახანს თამრიკომ დედოფალს კედელსედ თავი მიხსლევინა და ტირილი მორთო, ასე ეგონა, მოკვდაო. ესლა, ამ ოთახიდან რომ გადიოდნენ, ვერ გაიგონე, მიძამ რომ თამრიკოს უთხრა, ექიმი მთარჩენსო?

შალვა. (თვალეუბ-დაჭეკტილი) გავიგონე, მერე?

ვასტ. ზირის ჩაგემრიელებაც სომ გინდა?

შალვა. მინდა და ეგრე!

ვასტ. გადაცმა სომ არ გეზარება?

შალვა. თუ იმ გადაცმით ზირსაც ჩავიგემრიელებ?

ვასტ. ეგ სომ ეგრე იქმნება.

შალვა. სომ არ მატყუებ?

ვასტ. არა, მეთქი. აი რა გითხრა: მე თამრიკოს ვეტყვი, ექიმს მოგიყვან მეთქი, შენ მაძიშენის ფრაკი, ცილინდრი და ხელთათმნები ჩაიცვი...

შალვა. დაცა რა გითხრა: შენ ეს მითხარი, რით ჩავიგემრიელებთ ზირს? (ნერწყვს ელანავს).

ვასტ. შენ ჩემსედ წუწვი ეოფილხარ. დაცადე, ვერ გითხრა და მაგასედ მერე ვილანაზრაკოთ. ჰო, შენ მაძიშენის ფრაკი, ცილინდრი და ხელთათმნები ჩაიცვი, მე შენთან მოვალ და, ვითომც ექიმს, თამრიკოსთან მოგიყვან.

შალვა. მერე, რა გავაკეთო?

ვასტ. თამრიკოს უთხარი, შენს ავადმყოფს მურაბები

უნდა ვაჭამოთ და მორჩევა-თქო, ჰატარა ქილებით აქვს მისვა და სხვანაირი მურაბები, და შერე შენ თვითონ მისვდები, როგორც უნდა მოიქცე.

შაღვა. სასუსედ რომ მიცნობს?

ვასტ. შენ რომ ბებერი კაცის წვერ-ულვაში გაქვს, ის გაიკეთე.

შაღვა. კარგი, ესლავ მზად ვიქნები. (განვლას აპირებს).

ვასტ. მოიცა, სათვალებიც გაიკეთე, არ დაგავიწყდეს.

შაღვა. კარგი, კარგი... (გაფარდება ოთახიდან).

დომ. დეკანოზიშვილი.

(დასასრული იქნება)

საქართველო
1910

გოგბეზო.*

(გერმ. ვაგნერიდან).

ამბეგელია, მახინჯი, არავის უუვარს გომბეზო. მისს ნათესავს, სის ბაყაეს-კი, სშირად დიდის ჰატოვით ინახავენ ქილით წუბლში, რომ ამინდი თუ უამინდობა აღრევე შეიტკუნონ.

ეს მოხდენილი და მარდი, მქრალი-მომწვანო არსება ბევრს საშინლად მოსწონს, გომბეზოს-კი შავი ჭირივით უველა გაურბის, სისლით თვალს არიდებენ.

ჭაობში იბადება და იზრდება გომბეზო, მის დამზად წუმ-ჰესავით ჭუჭუიანია, რუსი. გატეპნილი, უშნო ტანი შესივებული აქვს თითქოს; ბაჯაჯღანა, მოკლე ფესები სუბუქადა და ლამაზად სტუნვან უშლის, დედამიწაზედ ძლივას დაბობღავს. ბაყაეს-კი კოსტა მოცეკვავესავით ემარჯვება სუბუქადსტობა.

გარდა ამისა, კანიდგან გამოჰქონს ერთგვარი მწვავე, აეროლებული სითხე, რომლის გამოც არც ერთი ცხოველი არ ეკარება. თვითონ-კი ფარად მფარველად იუენებს. არც თუ

*) ბაყაყია.

უყვარს, რომ ხალხს თვალში ეჩხირებოდეს: ერთ-თავად კედლის სერელებსა და სის ფულუროებში, ან სადმე ფინსის ქვეში იძალებს. ღამე-კი თამამად გამოდის ვიენით, რომ ჭაობებსა, ნამიანს ბალებსა და ბოსტნებში ჩვეულებრივს მუშაობას შეუდგეს.

კიამობით, რას საქმიანობს უშნო კომბეშო ღამ-ღამობითა.

თუ გაგიგონიათ, დღის სინათლეზედ ქვეყნად თავისუფლად სიარული და ნადირობა უველბ ცხოველსა და ქვემძრომს ერთ-ნაირად არ ემარჯვება: მძლავრის ძტრებისა ეშინიანთ, იძალებიან. ღამ-ღამობით-კი, მიიძინებენ თუ არა დღით მოსაქმე სულდგმულები და ცხოველები, გამოიძლებიან თავიანთ სორობუდეებიდგანა და არე-ძარეს მოედებიან. ასე იქცევა, სსვათა შორის, ურიცხვი ჭია-ღუაცა. შებინდდება თუ არა, გამოიძლებიან, ბატონო, და მოედებიან ბოსტნებსა, სადაც კომბოსტო, ჭარხალი და სსვა მრავალი მწვანილი კოსტად არის კვალ და კვალ ხარიკებული.

დღისით დარაჯობას ბელურა ჩიტები და სსვა წვრილი ფრინველები უწვევენ ბოსტან-ბალებსა: კემრიელად შექცევიან სსვა-და-სსვა მატლებსა და ჭიებს, რომლებიც ქურდულადა ჰკორტნიან და ჰსრავენ სსვისა სიკეთესა; ღამ-ღამობით-კი ჩიტებსა სძინაუთ, მათს მაგიერობას კომბეშოები ეწვევიან: ბალებსა და ბოსტნებს სდარაჯობენ!

კვალ და კვალ მისდევენ ლოფორთქინებსა და მატლებს კომბეშოები იმ ლორწოიანს წვენზედ, რომელსაც ნიადაგზედა სტოვებენ ნიძნად და აკვაცობის ადგილასვე კიანსლებიან გაუძაძლარსა და მსუნავს, დაუზატყებულს ღამის სტუმრებსა.

პირველს ღამეს რომ სელიდგან როგორმე გაუსსლტეს კომბეშოს ლოფორთქინა, მეორე ღამეს მაინც უთუოდ ანდერძს აუგმის, რადგანაც საფარს ველარსად წაუყა.

უწინ საშინლად სდევნიდნენ ხოლმე მებალები და მებოს-

ტყეები გომბეშოსა. არ იცოდნენ, რა სიკეთეს უშვებოდნენ; სმულდათ იმიტომ მხოლოდ, რომ სასიზღვრები იუვენს და უშნოები შესასედავად. ახლაკი ჰატივით ეპურობიან, ხელს არ ახლებენ, აღარ ჭსოცავენ. როგორც სასლში კატაა თაკვების გამო ჰატივში, ისე გომბეშოა ბაღებსა და ბოსტნებში განებივრებული დარაჯი.

ამბობენ, მაგალითად, რომ ჰარიხსა, ლონდონსა და კუროპის სხვა დიდს ქალაქებში მებოსტნეები განკებ თურმე ეიდულობენ და თავისს ბოსტნებში ასახლებენ გომბეშოებსა, რომ მოაშენონ. ეს არასუერი: ზოგი დიდას ზრუნვითა და სიფრთხილით სხვა ქვეყნებშიც თურმე აგზავნიან ხის კასრებში ჩამწვედუელს სასიზღარს გომბეშოებსა, რომ იქაც მოაშენონ და იქურს ბაღებსა და ბოსტნებს დარაჯებად მიუხინონ.

ინ-ანი.

ორესტის ამბავი.

(დასასრული).

მოულოდნელმა შეხვედრამ მეტად გაახარა ორესტიცა და იფიგენიაც, სტკებოდნენ ერთმანეთის ცქერით და უამბობდნენ ერთმანეთს თავიანთ თავგადასავალს. მაგრამ დრო იყო ეფიქრათ, თუ როგორ ესწნათ თავი ბოროტ ტავრელებისაგან; ესენი სომ თავს გამოიდებდნენ და სასტიკად დასჯიდნენ ქურუმ ქალსაცა და მის ძმასაც.

ბევრი იფიქრა იფიგენიამ და, რაკი სხვა გზა ვერ მონახა, ისევ ქალ ღმერთ არტემიდას მიჰმართა ვედრებით, ესწნა დაძმა სიკვდილისაგან. არტემიდამ შეიბრალა თავისი ქურუმი ქალი, რომელსაც ამდენი უბედურება ენახა, და უბრძანა ტავრელების შეუკვს, სელი არ ესლო იფიგენიისა და ორესტისთვის და ნება მიეცა თავისუფლად დაბრუნებულიყვნენ თავიანთ სამშობლოში.

გასარებული დაძმა მსხედ შეუდგა შორ გზას, უძიპრად გასცურეს სღვა და მშვიდობით მივიდნენ მიკენაში.

ამ დროიდან დაწყებული ორესტსა და იფიგენის ბედნიერი ცხოვრება ჰქონდათ. ორესტმა ცოლათ შეირთო სწარტას მეფის მენელოსის ქალი—ჰერმიონა და, როცა მოხუცი სიძამერი მოუკვდა, სწარტის სამეფოც ორესტს დარჩა.

ორესტის ერთგული მეგობარი, ჰილადე, ჭირში რომ არ მოშორებია თავის მშობილს, ღსინშიაც მასთან ცხოვრობდა:

ცოლად შეირთო ორესტის და ელექტრა და განუმორებელიც ცხოვრობდა ორესტთან ერთად.

დიდხანს იცოცხლა ორესტმა და, როცა გარდაიცვალა, სპარტისა და მიკენის მეფედ მისი შვილი ტისამენოსი გასდა. ამ ტისამენოსის მეუბის დროს იყო, რომ სპარტას შემოესიენ დორიელების ხალხი ჰერკულესის შვილის-შვილების მეთაურობით. ტისამენოსმა ჯარს მოუყარა თავი და მსხედ დასჯდა შემოსეულ მტერს, მაგრამ დორიელებმა გაიმარჯვეს და სპარტა წაართვეს. გაბრაზებულმა მეფემ თავი მოუყარა ვეელა იმით, ვისაც არ უნდოდა დორიელების მძიმე უღელ ქვეშ ცხოვრება, და შეებრძოლა ონიელებს, რომელთაც დორიელები შემოუსვეს მის ქვეყანაში. დამარცხებული ონიელები ჩრდილოეთისაკენ გაიქცნენ და თავიანთი ქვეყანა ტისამენოსსა და მის მეომრებს მიუტოვეს. თუ ტისამენოსი სპარტიდან განდევნეს, სამაგიეროდ შეიძინა ახალი საძეგო, რომელსაც სასელად აქაია ერქვა და რომელიც ერთ დროს უძლიერესი თემი შეიქმნა მთელს საბერძნეთში.

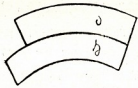

I

თვალი გვატყუებს.

აიღეთ კარტონის ორი ნაჭერი ისე, როგორც ნახვენებია
ნახატსე. ვინცაკი დახედავს ამ ნაჭრებს უეჭველად იტყვის, რომ

ბ. უფრო გრძელია ვიდრე ა. მაშინ თქვენ აიღეთ ბ და დაა-
დევით ას და გაოცებული ძაუურებელი დაარწმუნეთ, რომ ეს
ორი ნაჭერი არავსით არ განირჩევიან ერთმანეთისაგან არც
ოდენობით, არც კარგეობით.

II

შეადგინეთ ცხრა წუმწუმისაგან სამი ოთხკუთხედი.

სახუმარო კითხვები.

- 1) რომელ თვეში უფრო ცოტასა სწამს კაცი?
- 2) რატომ არ შეიძლება, რომ ორი დღე შედი-სედე იწვი-
ძოს?

ზ ა შ ო ც ა ნ ე ბ ი.

- 1) ორჯველ შობილი ერთჯველ კვდება.
- 2) კასტა რეალი, გაჭევა ჯარი.

შ ა რ ა ლ ა.

ანბანის უხმო ასოა
 სიტყვის ჰირველი ნაწილი;
 მეორეს ცხენსა ეტყვიან,
 თუ რომ წასვლის აქვსთ წადილი;
 მესამე ღრუბლებს გაჭეფანტავს
 და ცუდ დარს მოასწავებსა;
 სამივე ერთად, ბავშვებო,
 ემაწვილებს განახრებსა.

ა ხ ს ნ ა

გემრიელი ქართული საჭმელისა:

ჩიტი—სიტყვაა; ამ სიტყვის თავი—ასო ჩ არის.

კოჭი—სიტყვაა; ამ სიტყვის კუდი—ასო ი არის.

სახვი—სიტყვაა; ამ სიტყვის თავი—ასო ხ არის.

ვირი—სიტყვაა; ამ სიტყვის კული—ორი ასოა—ირ.

ერთიც თმა ჩაურით თმა=ჩინირთმა.

ძარადის ასსნა: მე+სი=მესი.

გამოცანების ასსნა: 1. თვლები, 2. ცოცხი, 3. თოფი.

